

Eesti keel

III klass

Õppe-ja kasvatuseesmärgid

Õpilane

- teadvustab, et eesti keele oskus loob võimaluse edukalt toime tulla igapäeva suhtluses ja teiste ainete õppimisel koolis
- teab erinevaid teabeallikaid ja oskab valida otstarbeka tee konkreetse ülesande lahendamisel teabeallika abil
- arendab erinevaid õppeülesandeid lahendades oma kriitilist mõtlemist ja analüüsiostkust
- loeb eakohast kirjandust, kujundab selle kaudu oma tõekspidamisi, rikastab oma mõttemaailma
- õpib mõtestatult kuulama, lugema ja kirjutama eakohaseid tekste
- kasutab kirjutamisel õpitud õigekirjareegleid

Õppetegevus

3.klassis on eesti keele õpetamine suunatud suulise ja kirjaliku kõne arendamisele.

Kuulamine

- heli, sõna, lause, pikema teksti nautiv, tähelepanelik, kriitiline kuulamine;
- õpetaja ja kaaslaste kuulamine ja kuuldule asjakohane reageerimine;
- ettelugemise ja jutustamise kuulamine;
- kuuldu mõistmine: sõna, lause, teksti sisu;
- häälikute ja häälikupikkuste eristamine.

Kõnelemine

- õige ja selge hääldus;
- hääle tugevuse kohandamine olukorrale;
- küsimuste esitamine ja neile vastamine;
- kõnelemine mitmesuguses olukorras: palumine, küsimine, selgitamine, keeldumine, vabandamine, tänamine; kaupluses, tänaval, klassis, koolis; täiskasvanuga, sõbraga; telefonitsi;
- jutustamine loetu, kuulatu, sündmuse ja läbielatu põhjal; raamatu, filmi ja teatrietenduse põhjal; pildi ja pildiseeria, küsimuste ja tugisõnade järgi;
- oma arvamuse avaldamine; luuletuse, dialoogi, proosakatkendi esitamine.

Lugemine

- häälega lugemine: õigsus, sobiv intonatsioon, oma lugemisvea parandamine;
- ositi lugemine;
- endamisi lugemine;
- oma ja võõra käekirjalise teksti lugemine klassitahvlilt ja vihikust;
- jutustava, kirjeldava, tarbe-, teabe- ja sõnamängulise teksti lugemine;
- loetu mõistmine: sõna, lause, teksti sisu; loetu kava;
- loole alguse ja lõpu mõtlemine;
- luuletuse sisu avamine õpetaja abiga, riimuvate sõnade leidmine;
- huvipakkuva raamatu leidmine kooli või kodukoha raamatukogust;

Kirjutamine

- sõna ja lause kirjutamine; lause laiendamine ja sidumine tekstiks;
- tahvlile, vihikusse ja õpilaspäevikusse kirjutamine;
- tahvilt ja õpikust ära kirjutamine; etteütlemise järgi kirjutamine;
- oma kirjutamisvea parandamine;
- tekstilähedane ümberjutustus.

Õpitulemused

3. klassi lõpetaja

- kuulab mõtestatult eakohast teksti; töötab tekstiga õpetaja juhiste alusel;
- mõistab suulisi ja kirjalikke küsimusi ning vastab nendele;
- kasutab kõnes ja kirjas sobivalt lühivastuseid ning terviklauseid;
- kirjeldab eesmärgipäraselt eset, olendit ja olukorda;
- jutustab endast ning oma lähiümbruses toimunut;
- loeb õpitud teksti selgelt, ladusalt, õigesti ning mõistmisega;
- mõistab muu hulgas lihtsat plaani, tabelit, diagrammi ja kaarti;
- loeb eakohast ilu- ja aimekirjandust;
- jutustab ja kirjutab küsimuste, pildi, pildiseeria, märksõnade või kava toel;
- kirjutab õpitud keelendite piires õigesti;
- kasutab kirjutades õigeid tähekujusid ja -seoseid ning kirjutab loetava käekirjaga;
- hangib otstarbekohast teavet eri allikatest;
- kasutab eakohaseid sõnaraamatuid.

Suuline keelekasutus

3. klassi lõpetaja

- kuulab mõtestatult eakohast teksti; toimib sõnumi või juhendi järgi;
- väljendab end suhtlusolukordades selgelt ja arusaadavalt: palub, küsib, selgitab, keeldub, vabandab, tänab;
- vastab küsimustele, kasutades sobivalt täislauseid ning lühivastuseid;
- vaatleb sihipeeralt, kirjeldab nähtut ning märkab erinevusi ja sarnasusi;
- avaldab arvamust kuuldu, vaadeldu ja loetu kohta;
- annab küsimuste toel arusaadavalt edasi õppeteksti, lugemispala, pildiraamatu, filmi ja teatrietenduse sisu;
- koostab kuuldu/loetu põhjal skeemi/kaardi;
- jutustab loetust ja läbielatud sündmusest;
- jutustab pildiseeria, tugisõnade, märksõnaskeemi ning küsimuste toel;
- mõtleb loole alguse ja lõpu;
- leiab väljendumiseks lähedase ja vastandtäheendusega sõnu;
- esitab luuletust peast.

Lugemine

3. klassi lõpetaja

- loeb nii häälega kui ka endamisi ladusalt ja teksti mõistes; mõistab lihtsat plaani, tabelit, diagrammi ning kaarti;
- loeb õpitud teksti ette õigesti, selgelt ja sobiva intonatsiooniga;
- töötab tekstiga eakohaste juhiste alusel;
- vastab suulistele ja lühikestele kirjalikele küsimustele loetu kohta;

- eristab kirjalikus tekstis väidet, küsimust, palvet, käsku ning keeldu;
- tunneb ära jutustuse, luuletuse, näidendi, muinasjutu, mõistatuse, vanasõna ja kirja;
- on lugenud läbi vähemalt 4 eesti ja väliskirjaniku teost, kõneleb loetud raamatust;
- teab nimetada mõnd lastekirjanikku.

Kirjutamine

3. klassi lõpetaja

- kasutab kirjutades õigeid tähekujusid ja -seoseid ning kirjutab loetava käekirjaga;
- kirjutab tahvlilt ja õpikust õigesti ära;
- paigutab teksti korrektselt paberile ning vormistab vihiku/õpilaspäeviku nõuetekohaselt;
- valdab eesti häälikkirja aluseid ja õpitud keelendite õigekirja: eristab häälikut ja tähte, täis ja kaashäälikut, häälikuühendit, silpi, sõna, lauset; märgib kirjas häälikuid õigesti; eristab lühikesi ning pikki täis- ja suluta kaashäälikuid; kirjutab õigesti asesõnu;
- märgib õpitud sõnades õigesti kaashäälikuühendit;
- kirjutab õigesti sulghääliku omandatud oma- ja võõrsõnade algusse;
- märgib kirjas õigesti käänd- ja pöörsõnade õpitud lõppe ning tunnuseid;
- teab peast võõrtähtedega tähestikku, kasutab lihtsamat sõnastikku ja koostab lihtsaid loendeid tähestikjärjestuses;
- kirjutab suure algustähega lause alguse, inimese- ja loomanimed ning õpitud kohanimed;
- piiritleb lause ja paneb sellele sobiva lõpumärgi;
- kirjutab etteütlemise järgi sisult tuttavat teksti ning kontrollib kirjutatut näidise järgi (30–40 sõna);
- koostab kutse, õnnitluse, teate ja e-kirja;
- kirjutab eakohase pikkusega ümberjutustusi ning teisi loovtöid küsimuste, tugisõnade, joonistuse, pildi, pildiseeria, märksõnaskeemi või kava toel.

Õppesisu ja -tegevus

Suuline keelekasutus

- Helide ja häälte ning häälikute eristamine (asukoht ja järjekord sõnas), hääliku pikkuse eristamine.
- Õpetaja ja kaaslaste kuulamine ning suulise juhendi järgi toimimine.
- Õpetaja ja kaaslaste ettelugemise kuulamine.
- Kuuldu ning nähtu kommenteerimine.
- Fakti ja fantaasia eristamine.
- Õpetaja etteloetud ainetekstist oluliste mõistete leidmine ning lihtsa skeemi koostamine.
- Kaaslaste ettelugemise hindamine ühe aspekti kaupa (õigsus, pausid ja intonatsioon mõtte toetajana).
- Kuuldud jutu (muinasjutu, lühijutu lapse elust jms) ümberjutustamine.
- Dialoogi jälgimine, hinnangud tegelastele ning nende ütlustele.
- Hääldus- ja intonatsiooniharjutused.
- Häälduse harjutamine, hääle tugevuse kohandamine vastavalt olukorrale.
- Kõne eri nüansside (tempo, hääletugevuse, intonatsiooni) esiletoomine dramatiseeringus jm esituses.
- Selge häälduse jälgimine teksti esitades.

- Sobivate kõnetuste (palumise, küsimise, keeldumise, vabandust palumise, tänamise) valik suhtlemisel.
- Suuline selgitus, kõnetus- ja viisakusväljendid, teietamine ja sinatamine.
- Sõnavara arendamine: sõnatähenduste selgitamine ja täpsustamine, aktiivse sõnavara laiendamine; lähedase ja vastandtäheendusega sõna leidmine.
- Eri teemadel vestlemine sõnavara rikastamiseks, arutamine paaris ja väikeses rühmas.
- Mõtete väljendamine terviklausetena.
- Küsimuste moodustamine ja esitamine ning neile vastamine.
- Jutustamine kuuldu, nähtu, läbielatu, loetu, pildi, pildiseeria ja etteantud teema põhjal; aheljutustamine.
- Sündmuse, isiku, looma, eseme jm kirjeldamine tugisõnade, skeemi ning tabeli abil.
- Eneseväljendus dramatiseeringus ja rollimängus erisuguste meeleolude väljendamiseks.
- Tuttava luuletuse ja dialoogi ilmekas (mõtestatud) peast esitamine.
- Nii enese kui ka teiste tööde tunnustav kommenteerimine õpetaja juhiste alusel.
- Arutlemine paaris ja rühmas: oma suhtumise väljendamine, nõustumine ja mittenõustumine, ühiste seisukohtade otsimine, kaaslaste arvamuse küsimine.

Lugemine

- Lugemistehnika arendamine õpetaja juhendite järgi (õige hääldus, ladusus, pausid, intonatsioon, tempo; oma lugemisvea parandamine, kui sellele tähelepanu juhitakse).
- Lugemistehniliselt raskete sõnade ning sõnaühendite lugema õppimine.
- Oma ja kaaslaste lugemistehnika hindamine õpetaja juhiste alusel.
- Oma ja õpetaja käekirjalise teksti lugemine klassitahvlilt ja vihikust
- Jutustava ja kirjeldava teksti ning teabeteksti (õpilaspäeviku, kutse, õnnitluse, saatekava, tööjuhendi, raamatu sisukorra) lugemine.
- Üksikute tingmärkide (õppekirjanduse tingmärgid, liiklusmärgid jms), skeemide, kaartide ja tabelite lugemine õppekirjanduses, lasteraamatutes ning lasteajakirjanduses.
- Sõna, lause ning teksti sisu mõistmine.
- Tekstis küsimuse, palve, käsu ja keelu äratundmine.
- Teksti sisu ennustamine pealkirja, piltide ja üksiksõnade järgi.
- Teksti jaotamine osadeks ning tekstiosade pealkirjastamine.
- Loetava kohta kava, skeemi, kaardi koostamine.
- Loetu põhjal teemakohastele küsimustele vastamine.
- Loole alguse ja lõpu mõtlemine.
- Tegelaste iseloomustamine.
- Töö tekstiga: õpitavate keelendite, sünonüümide, otsese ja ülekantud tähendusega sõnade leidmine.
- Õpiku sõnastiku kasutamine.
- Jutustavate luuletuste ja proosateksti mõtestatud esitamine.
- Riimuvate sõnade leidmine.
- Kahekõne lugemine, intonatsiooni ja tempo valik saatelause alusel ning partnereid arvestades.
- Loetud raamatust jutustamine ning loetule emotsionaalse hinnangu andmine.
- Tekstiliikide eristamine: muinasjutt, mõistatus, vanasõna, luuletus, näidend, kiri.
- Tarbe- ja teabetekst: teade, tööjuhend, eeskiri, retsept, saatekava, sõnastik, tööjuhend, sisukord, õpikutekst, teatmeteose tekst, ajalehe- ja ajakirja ning muu meediatekst.

Kirjutamine

- Väikeste ja suurte kirjatahtede õppimine ja kordamine, õiged tähekujud ning seosed, ühtlane kirjarida.
- Tahvlile, vihikusse ja õpilaspäevikusse kirjutamine.
- Töö vormistamine, puhtus, käekirja loetavus ning kuupäeva kirjutamine.
- Teksti ärakiri tahvilt ja õpikust.
- Kirjutatu kontrollimine õpiku ja sõnastiku järgi.
- Oma kirjavea parandamine.
- Etteütlemise järgi sõnade ja lausete kirjutamine.
- Tarbeteksti kirjutamine näidise järgi: kutse, õnnitus.
- Sõna ja lause kirjutamine.
- Lausete moodustamine, laiendamine ja sidumine tekstiks.
- Ümberjutustuse kirjutamine.
- Jutu kirjutamine pilditaiendusena (pildi allkiri, tegelaskõne jms).
- Loovtöö kirjutamine (vabajutt, jutt pildi, pildiseeria, küsimuste, skeemi, kaardi või kava toel, fantaasialugu).
- Jutu ülesehitus: alustus, sisu, lõpetus; jutule alguse ja lõpu kirjutamine.
- Sündmusest ja loomast kirjutamine.
- Omakirjutatud teksti üle kaaslasega arutamine.
- Häälilik, silp, sõna, lause, tekst.
- Täis- ja kaashäälilid.
- Tähed ja tähestik, tähestiku järjekord.
- Hääliku pikkuse ning häälikuühendi märkimine kirjas.
- *i* ja *j*-i õigekiri (v.a võõrsõnad ning tegijanimi).
- *h* sõna alguses.
- sulghäälilik oma- ja võõrsõnade alguses.
- Suur algustäht lause alguses, inimese- ja loomanimeses ning tuntumates kohanimedes.
- Väike algustäht õppeainete, kuude, nädalapäevade ja ilmakaarte nimetuses.
- Silbitamise ja poolitamise alused.
- Liitsõna.
- Nimi-, omadus- ja tegusõna.
- Ainsus ja mitmus.
- Sõnavormide moodustamine küsimuste alusel.
- Mitmuse nimetava ning *sse*-lõpulise sisseütleva, kaasaütleva ja ilmaütleva käände lõpu õigekirjutus.
- Olevik ja minevik.
- Pöördelõppude ning *da*-vormi õigekirjutus.
- Erandliku õigekirjaga ase- ja küsisõnad (*ma, sa, ta, me, te, nad, kes, kas, kus*).
- Väit- (jutustav), küsi- ja hüüdlause.
- Lause lõpumärgid.
- Koma loetelus.
- Koma *et, sest, aga, kuid, siis* puhul.
- Sidesõnad, mis ei nõua koma.
- Sõnavara.
- Lähedase ja vastandtähendusega sõna.
- Sõna ja tema vormide õigekirja ning tähenduse omandamine ja täpsustamine.

Projektid

- Kooli etluskonkurss
- Omaloomingulised tööd (õpilastööde kogumik)
- Emakeelepäev
- Õpilaskonverents

Õppekirjandus

Leelo Tungal, Anne Kloten. Eesti keele õpik. I ja II osa. AS BIT
Anne Kloten. Eesti keele töövihik. I ja II osa. AS BIT

Vabalugemine

III klassis loeb üldklassi õpilane vastavalt oma lugemisoskusele tervikuna vähemalt 5 ilukirjandusteost, mis on valitud õpetaja poolt soovitatud nimekirjast.

Õpilane kannab loetud raamatud lugemispäevikusse vastavalt klassis sõlmitud kokkulepetele. Tagasisidestamiseks kasutab õpetaja erinevaid meetodeid nt vestlus, raamatu tutvustus/reklaam, rühmatöö, plakati, testi, mõistekaardi koostamine, tegelaste iseloomustamine, lühikokkuvõtte kirjutamine.

Soovituslik vabalugemise nimekiri

- A. C. Vestly „Vanaema ja kaheksa last metsas”
- A. C. Vestly „Kaheksa väikest, kaks suurt ja veoauto“
- A. Jakobson „Õöbik ja vaskuss“
- A. Kivirähk „Limpa ja mereröövlid“
- A. Kivirähk „Leiutajateküla Lotte“
- A. Kivirähk „Sirli, Siim ja saladused“
- A. Kivirähk „Oskar ja asjad“
- A. Kivirähk „Kaka ja kevad“
- A. Kivirähk „Karneval ja kartulisalat“
- K. Kass „Kasper ja 5 tarka kassi“
- K. Kass „Samueli võlupadi”
- K. Kass „Nõianei Nöbinina“
- D. Walliams „Gängstamm“
- P. Raud „Printsess Lulu ja härra Kere“
- P. Raud „Ernesto küülikud“
- S. Nopola „Risto Rääperi lood“
- J. Kinney „Ühe äpard päevik“
- U. Stark „Vilista mulle, Johanna“
- E. Kärtstner „Veel üks Lotte“
- A. Pervik „Kallis härra Q“
- M. Keränen „Varastatud oranž jalgratas“
- I. Tomusk „Kriminaalsed lood“
- A. Lindgren „Bullerby lapsed”
- A. Lindgren „Pipi Pikksukk”

- A. Lindgren „Vahtramäe Emil”
- A. M. G. Schmidt „Viplala lood“
- A. M. Soo „Richard ja raamatud“
- A. Pervik „Kunksmoor”
- A. Pervik „Presidendilood“
- A. Pervik „Umbluu“
- D. Bisset „Kõnelused tiigriga“
- E. Raud „Naksitrallid“
- E. Esop „Lendstart“
- E. Esop „Lõbus tuul“
- E. Krusten „Piibar“
- H. Käo „Noorpagana lood“
- H. Käo „Kui mind üldse olemas ei oleks”
- H. Käo „Siil Sagriku seiklused”
- H. Mänd „Tingel-tangel“
- H.-M. Männamaa „Tudrepalu lood“
- H. Rand „Kollased koolilood“
- H. Rand „Nimeks Nipsutera“
- H. Wiesner „Kas loomad pesevad hambaid?”
- I. Lember „Prillmadu“
- I. Lember „Tädi Fantaasia“
- I. Tomusk „Tere, Volli“
- J. C. Harris „Onu Remuse jutte”
- J. Põldma „Lepatriinude jõulud“
- J. Rannap „Toonekurg Tooni“
- J. Rannap „Aptsihh! Aptsihh! Aptsihh!”
- J. Ungru „Minu lapsepõlve Paganamaa“
- K. Kass „Käru-Kaarel“
- K. Priilinn „Koeralaps Berta seiklused”
- K. Salu „Viljaküla Brita memuaarid“
- K. Vainola „Ville”
- L. de Vries „Sajanditagused tehnikaimed“
- L. Hainsalu „Pikkurilli“
- L. Tungal „Kristiina, see keskmine“
- L. Tungal „Vana vahva lasteaed“
- L. Tungal „Ema Luule jõulukaardid“
- M. Õunpuu „Kuninganna Anni lood“
- O. L. Kirkegaard „Kummi-Tarzan ja teised“
- O. Preussler „Väike nõid”
- P.-L. Surojegin „Loomamuinasjutud“
- R. Palis „Notsu Norbert ja Tähetäpi mudaravila“
- R. Roht „Laaned ja veed. Jutte loomadest“
- S. Lant „Vanaema Vilma jutud“
- T. Kändler „Asi susiseb“
- V. Ränik „Ülejõel, Kassilau pealinnas“
- „Vanad head muinasjutud“
- valik erinevate maade muinasjutte

